

uitgave van het Bisdom Haarlem-Amsterdam

MEI
2021

3

SAMENKERK

Meimaand Mariamaand

10

Cyberkerk
de toekomst?

14

Sint Jozef in
Smakt

17

Gekomen is
uw lieve mei

uitgave van het bisdom Haarlem-Amsterdam

MEI 2021 3 SAMENKERK

Colofon

SamenKerk is het magazine van het Bisdom Haarlem-Amsterdam en verschijnt zes keer per jaar. Nummer 3 • Jaargang 46
De volgende uitgave verschijnt op 1 juli 2021.

Redactie

Eric van Teijlingen (hoofd- en eindredactie), Carolien Hoogenboom, Maurice Lagemaat, Petra Vermeer (redactiesecretariaat).

Medewerkers

Mariska Adrichem, Anneke van Assema, Ambro Bakker, Eric van den Berg, Anneke Donkers, Leo Fijen, Ingrid Henkemans, Jan Pieter Janssen, Ada Kok, Jos Martens, Marcel Poorthuis, Nanine van Smoorenburg, Vera Schneijderberg.

Redactieadres

SamenKerk • Postbus 1053, 2001 BB Haarlem
Telefoon • 023-5112600 Fax • 023-5112629
IBAN • NL86 ABNA 0230 8523 19
E-mail • samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Abonnement

Abonnementenadministratie • 023-5112600.
Zes nummers *SamenKerk* • € 30,- per jaar
Zes nummers *SamenKerk* in het buitenland
€ 36,- per jaar

Advertenties

Redactie *SamenKerk*
Petra Vermeer (redactiesecretariaat)
023-5112600
samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Grafisch ontwerp / technische realisatie

Impulsar strategy & design • www.impulsar.nl
Vanderperk Groep • www.vanderperk.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen; verantwoordelijken kunnen reageren via het redactieadres.

Mei: een maand voor Maria

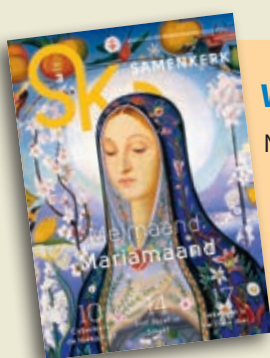
Bij traditie is de meimaand toegewijd aan de Heilige Maagd Maria. Daarom in deze *SamenKerk* veel aandacht voor Onze Lieve Vrouw.

‘Gekomen is uw lieve mei’ is een oud, traditioneel en devotioneel lied. Kent u het nog? Of wilt u het leren? Zingt u mee?

Zingt voor de Heer

17

Wilt u *SamenKerk* niet missen?

Neem een abonnement! U ontvangt ons magazine zes keer per jaar thuis, voordat ze in de parochies verkrijgbaar is. Nu met bijzonder welkomstgeschenk!
Info: samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Online,
livestreamen en
kerkvieringen

10

Door de coronacrisis kwam de livestream kerkviering in beeld. In veel parochies nu een vaste gewoonte. Maar daar komt meer bij kijken dan je denkt.

Sint Jozef
(Smakt)

14

In Smakt staat de enige bedevaartsplaats gewijd aan Sint Jozef. *SamenKerk* neemt u er graag mee naar toe.

Week
Nederlandse
Missionaris

24

De week vóór Pinksteren wordt in de kerken gecollecteerd voor de missionarissen en missionaire werkers. Wat voor organisatie is de Week Nederlandse Missionaris (WNM)?

En verder

- 4 Mgr. Hendriks:
Wat ik u zeggen wil
- 6 Kort nieuws
- 8 Uit de kunst
- 17 Zingt voor de Heer
- 18 Parels uit de schattengrot
- 20 Inspiratie
- 23 Leo Fijen
- 26 Catechese: we vieren
eucharistie
- 30 Geboekt
- 32 Kathedraal
- 33 Kathedraal-TV
- 34 Caritas: het missieteam
van Volendam
- 36 Heiloo
- 37 Puzzel
- 39 Agenda

Mei: een maand voor Maria

De meimaand is begonnen. Het is de maand van Maria en vele mensen hebben met Maria een bijzondere band. Het is al te zien aan de vele kaarsen en lichtjes die in al onze kerken bij Maria branden. Een katholieke kerk zonder beeld of afbeelding van de Moeder van God is gewoon niet denkbaar.

M

ag dat wel: Mariaverering?

Maar mag dat eigenlijk wel, die Mariaverering? Is Mariaverering met een beeld van Maria bijvoorbeeld niet tegen de Tien Geboden, die zo duidelijk zeggen dat we geen beelden mogen maken van enig wezen... (vgl. Dt. 5,8)? En staat er in de tien geboden niet dat je geen afgoden mag vereren? Protestantenvan zeggen soms afkeurend dat wij katholieken Maria aanbidden en zij hebben er ook moeite mee dat we Maria 'Middelares' noemen. Zegt de Bijbel niet dat er maar één Middelaar is, Jezus Christus (1 Tim. 2, 5)?

Maar mag dat eigenlijk wel, die Mariaverering? Is Mariaverering met een beeld van Maria bijvoorbeeld niet tegen de Tien Geboden, die zo duidelijk zeggen dat we geen beelden mogen maken van enig wezen... (vgl. Dt. 5,8)? En staat er in de tien geboden niet dat je geen afgoden mag vereren? Protestantenvan zeggen soms afkeurend dat wij katholieken Maria aanbidden en zij hebben er ook moeite mee dat we Maria 'Middelares' noemen. Zegt de Bijbel niet dat er maar één Middelaar is, Jezus Christus (1 Tim. 2, 5)?

De eerste christenen

Toch hebben de eerste christenen Maria al vereerd. Zij eerden Maria als Maagd en Moeder en als 'nieuwe Eva'. Zij eerden het graf waarin Maria had gelegen voor haar tenhemelopneming en bezochten de plaats waar Maria was opgegroeid. Ook zijn er enkele zeer oude iconen bewaard, waarvan wordt beweerd dat ze niet door mensenhanden zijn geschilderd. Zo zijn er in woord en beeld getuigen van Mariaverering in de eerste christentijd.

Bijbelse bezwaren?

En die Bijbelse bezwaren dan? Laat ik eerst zeggen dat Maria niets zonder haar Zoon doet. Zij heeft geen eigen

'winkel'. Maar het is ook niet zo dat zij niet meetelt. Maria werd gevraagd om de moeder van God te worden en zij heeft 'ja' gezegd, nadat haar vragen door de engel beantwoord waren (Lc. 1,26-38). En zij is haar Zoon trouw gebleven tot onder het kruis. De bijzondere medewerking die Maria heeft gegeven aan wat Jezus haar Zoon op aarde kwam doen, wordt vooral in de evangeliën volgens Lucas en Johannes tot uitdrukking gebracht. Als Jezus op het kruis zegt tot de leerling die Hij liefheeft: "Zie daar je moeder" (Joh. 19,27), wordt er geen naam genoemd, die leerling zijn wij allemaal! En dat zij voor ons blijft zorgen, wordt door Jezus uitgedrukt met de woorden: "Vrouw, zie daar je zoon", zie daar je kind. Jezus is als onze Middelaar gezonden; een vrouw speelt daarbij een unieke rol!

Middelares?

Het gebod van de Tien Geboden om geen beelden te maken gaat over afgodenverering: "Naast Mij zult

Foto: Hernán Azócar

De meimaand is eigenlijk één grote Moederdag!

Gij geen andere goden hebben” (Dt. 5,7). Het gaat niet over standbeelden, heiligenbeelden, foto’s en wat al niet. Dat zou in onze tijd met een sterke beeldcultuur trouwens best lastig worden! Maar is het geen bezwaar dan dat Maria Middelaars wordt genoemd? Zeker, Jezus Christus is onze enige Middelaar. Hij heeft voor ons redding en verlossing verkregen. Dat Maria ‘Middelaars’

wordt genoemd, moeten we dus zo verstaan dat het niets afdoet en niets toevoegt aan de waardigheid en het werk van Jezus Christus (vgl. Tweede Vaticaans Concilie, *Lumen Gentium* [LG] 62). Maria wordt Middelaars genoemd, omdat zij ons nog steeds bijstaat met liefdevolle en moederlijke zorg, zoals Jezus haar op het kruis had gevraagd.

Moederdag

In de meimaand valt Moederdag.

Dat is een beetje een commercieel gebeuren, maar wél een goede gelegenheid om even stil te staan bij alles wat onze moeders voor ons doen. Ons hele leven bewaren we de herinnering aan – hopelijk – de hartelijkheid en liefde van onze moeder. Maria is onze moeder “in de orde van de genade”, zei het Tweede Vaticaans Concilie (LG 61), wat betekent dat zij ons met haar voorspraak en liefde begeleidt.

Ook in deze meimaand zullen we Maria dus op vele plaatsen in ons bisdom extra eren. De meimaand is eigenlijk één grote Moederdag!

De verheerlijking van Maria

Geertgen tot Sint Jans, ca. 1490 - 1495

Bedevaartplaatsen

We kennen de grotere Mariale bedevaartplaatsen in ons bisdom: Onze Lieve Vrouw ter Nood in Heiloo

waar we met al onze noden bij Maria mogen komen; en de Vrouwe van alle Volkeren in Amsterdam waar we eraan worden herinnerd dat Maria een moeder is voor alle mensen, niemand uitgesloten. Daarnaast zijn er in ons bisdom onder meer de Mariakapellen in onze eigen parochies, Onze Lieve Vrouw van de Keins (Schagen), H. Maria van Hoorn en andere plaatsen en daarbuiten zijn Lourdes, Banneux, Kavelaer, Beauraing en Fatima populair. Ieder heeft zijn eigen band met Maria, vaak met een eigen dierbare bedevaartsplek.

Maar hoe dan ook, ik wens U een gezegende Meimaand. Ga eens langs bij je Moeder...

Bisschop Johannes Hendriks

Kijk op kathedraal-TV naar een gesproken versie van deze ‘Wat ik u zeggen wil’.

Gezinspastoraat

Per 1 april zijn Marleen en Jeroen van Kreijl door het bisdom aangesteld als medewerkers van het gezinspastoraat. Hun belangrijkste opdracht zal zijn om parochies te ondersteunen bij het organiseren of opstarten van de zorg voor gezinnen om zo regionale plekken voor geloofsontmoetingen vorm te geven. Marleen en Jeroen van Kreijl hebben drie jonge kinderen en zijn woonachtig in Almere. De komende maanden zullen ze met verschillende parochies in gesprek gaan om te kijken wat voor mogelijkheden er voor gezinnen zijn en waar kansen liggen om aan nieuwe initiatieven te gaan werken.

Nieuwe kerk Almere stap verder

Op zondag 7 maart jongstleden is het nieuwe kerkgebouw van de Sint-Bonifatiusparochie in Almere ingezegend en in gebruik genomen. Vanaf dat moment viert de parochie er. De inzegening en ingebruikname werden verricht door mgr. Jan Hendriks door de wanden en het altaar met wijwater te bespreken. Die ochtend werd er voor het eerst de eucharistie gevierd. De kerk is nog niet helemaal af. Er is de laatste weken hard gewerkt aan het interieur, het kunstwerk (een fries met scènes uit het leven van Jezus), het orgel, de ruimten rondom de kerkruimte enzovoort. Op een later moment zal met een feestelijke plechtigheid de kerk geconsacreerd worden, zoals dat heet.

Geloofscommunicatie

Laat je zien! Online cursus

Hoe laten we ons als parochie online zien? Als levende geloofsgemeenschap? Hoe gaan we om met sociale media? Wat willen we met ons parochieblad? Laten we ons als een levende geloofsgemeenschap zien aan de wereld? Deze thema's komen aan bod in een vijfdaagse online cursus van het bisdom Groningen-Leeuwarden, maar waaraan vrijwilligers uit ons bisdom ook kunnen deelnemen. De kosten bedragen twintig euro. Info: Lizette Romijn (lromijn@bisdomhaarlem-amsterdam.nl). Aanmelding: Lammert de Hoop (l.dehoop@bisdomgl.nl).

Vaccineren

In de maand april is het vaccineren van grote groepen mensen via de huisarts van start gegaan. En omdat het hen soms aan ruimte ontbreekt, wordt er in ons bisdom hier en daar een beroep gedaan op de plaatselijke parochie. Zoals in de Augustinuskerk in Amsterdam-Buitenveldert, de 'Nieuwe Augustinus' in Amsterdam-Noord of Limmen. De ruime kerkgebouwen en andere parochiële ruimten lenen zich er vaak uitstekend voor om iedereen op veilige afstand te ontvangen.

Lourdesbedevaarten

De coronapandemie zette de reiswereld op z'n kop. Geen vakanties naar zonnige oorden maar ook geen bedevaarten naar bijvoorbeeld Lourdes in Frankrijk. Begin maart heeft de rechtbank in Den Bosch het faillissement uitgesproken over reisorganisatie VNB (uit Den Bosch). VNB was geen onbekende in ons bisdom.

Bedevaartorganisatie Huis van de pelgrim (gevestigd in Maastricht) is van plan vanaf het najaar weer bedevaarten aan te bieden. Er worden zeven reizen naar Lourdes voorbereid voor september en oktober, een en ander afhankelijk van de dan geldende coronamaatregelen. Info: 043-3215715 | info@huisvoordepelgrim.nl

- 21 april (19.30-21.30 uur): Leo Fijen deelt zijn ervaringen rond Geloofsgesprek en The Passion – *is nog na te zien*
- 12 mei (19.30-21.30 uur): verschillende media één gezicht. Leatitia van der Lans over één parochiële communicatie en hoe je de 'buitenwereld' bereikt
- 26 mei (19.30-21.30 uur): levend geloof. Daphne Roosendaal over de beeldreportages van *katholiekleven.nl*.
- 9 juni (19.30-21.30 uur): de mobiele telefoon. Rob Freijssen over hoe meer uit de mobiele telefoon gehaald kan worden (met name gericht op jongeren).
- 23 juni (19.30-21.30 uur): livestream en multimedia. Mark Gustin over livestreams, kwaliteitsverbetering van beeld en geluid, cameragebruik.

Aantal katholieken gestegen

Het aantal katholieken wereldwijd is gestegen tot 1,345 miljard mensen. Dat betekent dat 17,7 procent van de wereldbevolking rooms-katholiek is. In Europa liep het aantal katholieken licht terug, maar nam in Afrika met 3,4 procent toe. Ook in Azië (1,3 procent), Oceanië (1,1 procent) en Amerika (0,84 procent) was een toename van het aantal gelovigen te zien.

Een groot teken aan de hemel

Het Marianum in de Onze-Lieve-Vrouwe- kerk in Hilversum

Parochies en kerken zijn erfgood- en schatbewaarders. De gebouwen zijn in een bepaalde stijl opgetrokken. In iedere kerk zijn er kunstschaten: van een glas-in-loodraam tot een heiligenbeeld, van liturgische voorwerpen tot aan kunst met een grote K. *SamenKerk* opent voor u een klein kiertje van deze schatkamer.

afie Foto: Rien van de Beek

en groot teken verscheen aan de hemel: een vrouw, bekleed met de zon, de maan onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren." Zo begint het twaalfde hoofdstuk van het soms raadselachtige

Bijbelboek Apocalyps (Openbaring van Johannes). Wie is die vrouw? Bijbeldeskundigen wijzen naar de Kerk, maar in het algemeen - en zeker in de kunst - wordt ook aanvaard dat het een verwijzing naar Maria is. In de loop der eeuwen is de Moeder Gods natuurlijk op ontelbare manieren uitgebeeld door kunstenaars: als kind, als jonge vrouw vluchtend met haar bruidegom Jozef, als moeder, maar ook als middelares. Maria uitgebeeld als 'apocalyptische vrouw' en 'als een groot teken aan de hemel' - een Marianum - is een verschijningsvorm die we maar weinig zien. Ze is misschien wel de meest intrigerende afbeelding van allemaal.

Vorm en functie

Een Marianum bestaat meestal uit twee rug-aan-rug geplaatste identieke beelden van Maria op een maansikkel met het Kind op de arm. Om hen heen staat een amandelvormige stralenkrans (een zogenaamde mandorla) met aan het uiteinde van de stralen vaak een rozenkrans. Gewoonlijk hangt deze hoog in de viering van de kerk tussen priesterkoor en schip. Deze verschijningsvorm vindt haar oorsprong in de Middeleeuwen en is door een aantal factoren ontstaan. Onder leiding van de Dominicanen kwam halverwege de vijftiende eeuw een gebedsbeweging op gang die het rozenkransgebed verspreidde in Duitsland en de Nederlanden. Zo ontstonden ook de rozenkransbroederschapen. Prior Jacob Sprenger richtte in 1474 in Keulen de 'Broederschap van de Rozenkrans' op, die na zeven jaar meer dan honderdduizend (!) navolgers telde en in 1478 zelfs door de paus erkend werd. Zo ontstond een grote gebedsgemeenschap waarbij de Mariadevotie centraal stond, die eenvoudig was uit te oefenen door geestelijken én leken. Een extra impuls aan deze vorm van Mariadevotie gaf de uitvinding van de boekdrukkunst rond 1450, die zorgde voor een totale verandering van de leefwereld van geestelijken en burgers. Het is dus niet vreemd dat het Marianum of Onze-Lieve-Vrouw-in-de-zon, een centrale plaats kreeg in de middeleeuwse kerk. Maria, al dan niet omgeven door een rozenkrans, werd zo letterlijk het brandpunt voor de rozenkransdevotie en -meditatie.

Toen en nu

Er is ons uit de Middeleeuwen een aantal prachtige Marianums overgeleverd. Ze sieren nu vaak museumzalen, maar sommige zijn nog te bewonderen in kerken zoals in Maastricht, Venlo en Thorn in Zuid-Limburg. Het oudste Nederlandse Marianum is waarschijnlijk in 1446 gemaakt door beeldensnijder Ludekiin Peterssoen in opdracht van de Utrechtse Dominicanen. Helaas is het beeld zelf verloren gegaan, maar in oude rekeningen is de betaling gevonden die als volgt omschreven werd: 'vander zonne mitter mane ende van de twee beelden van onzer liever vrouwe van den hemel en van alle die engelen en van allen dat daeraen dient'. Door de omschrijving kunnen we ervan uitgaan dat het hier om een Marianum ging.

Hilversum

En dan nu over naar onze tijd. In de Onze-Lieve-Vrouwekerk in Hilversum hangt ook een Marianum.

Ze werd in 1904 in opdracht van bouwpastoor Martinus Schröder gemaakt. Architect Wolter te Riele (1867-1937) ontwierp het beeld voor de kerk waar het tot begin jaren zestig ongeschonden in de viering hing.

Maar ook deze kerk ontkwam niet aan de moderniseringsgolf, ingegeven door Vaticanum II. De plafonddecoraties moesten verdwijnen. Hiervoor werd een aannemer in de arm genomen die daarvoor het Marianum tijdelijk van het plafond

moest halen. Tijdens deze operatie viel het Marianum echter kapot op de grond. De aannemer, die zich verantwoordelijk voelde voor dit onfortuinlijke voorval, nam het op zich om een nieuw exemplaar te maken. In het diepste geheim heeft hij afdrukken gemaakt van het Mariabeeld dat achterin de kerk staat. De gipsen afdrukken werden gepolychromeerd waarbij Maria aan de ene kant een licht en aan de andere kant een donker gelaat kreeg. Deze nieuwe Onze-Lieve-Vrouw-in-de-zon hangt nu te stralen in het midden van de kerk. ■

Ingrid Henkemans

Ingrid Henkemans is erfgoed specialist van Museum Catharijneconvent en inventariseert en adviseert de kerken van het Bisdom Haarlem-Amsterdam.

Online met Jezus

Naar een digitale kerk?

De kerstnacht mis in de Amsterdamse Augustinuskerk had, zoals in alle kerken, geen parochianen in de kerk. Gelukkig konden ook wij de kerstviering met een livestream uitzenden. Tot mijn verbazing bleken ruim 2.000 computers, in binnen- en buitenland, met ons verbonden te zijn. En in die kerstnacht mag je verwachten dat elke aansluiting drie of vier kijkers zal hebben gehad. Nooit hebben we met zoveel mensen virtueel samen de kerstnacht mogen vieren.

livestreams onmisbaar

Tegenwoordig is het heel gewoon om bij bijzondere vieringen, zoals uitvaarten, een livestream bij de hand te hebben, waarbij de viering 'op afstand' bijgewoond kan worden. Dat hoort echt bij de coronatijd waarin we nu leven. Ook veel christelijke groepen gebruiken nu hun internet om hun religieuze activiteiten te vergemakkelijken, met name gebed, discussie, preken en aanbidding. Internet is een plaats voor godsdienstige ervaring geworden. Grote bedrijven willen dat tegenwoordig zoveel mogelijk medewerkers thuis werken. Dat is blijkbaar nodig in deze tijd. Maar er zijn bedrijven die, ook als de coronacrisis achter de rug is, het thuiswerken willen doorzetten (dan kunnen zij veel kantoren als een relict van het verleden van de hand doen). En hopelijk gebeurt dat niet, als het gaat over onze kerkgebouwen. Want vieren doen we in de kerk, maar die moet er dan wel zijn! De livestreams zijn op dit ogenblik onmisbaar, maar hoe gaan wij straks, als de coronagolf voorbij is, weer om met onze gezamenlijke liturgie in ons kerkgebouw? De livestreams zijn een hulpmiddel, maar kunnen niet als kerk beschouwd worden. Zo verklaarde de Pauselijke Raad voor Sociale Communicatie al in 2002 dat de 'virtuele realiteit van cyberspace niet in plaats kan komen van een echte interpersoonlijke gemeenschap, de incarnationale realiteit van de sacramenten en de liturgie, of de onmiddellijk en direct proclamatie van het evangelie', terwijl de Pauselijke Raad erkent dat het internet nog steeds 'het religieuze leven van gebruikers kan verrijken'.

Internetgebaseerde christelijke gemeenschappen, beter bekend als 'online kerken' of 'internet kerken' begonnen aan populariteit te winnen in de vroege jaren 2000. Ik vond nog een berichtje dat ik toen had opgeslagen. Het gaat over een Duitse computerfanaat die een biechtprogramma heeft ontworpen: De zondaar wordt gevraagd wanneer hij voor het laatst heeft gebiecht en of hij/zij heeft geprobeerd niet weer te zondigen. Dan komt er 'n opsomming van mogelijke zonden, waaronder enkele waaraan het Vaticaan nooit gedacht zou hebben, zoals 'ik heb verzuimd voor mijn chef te bidden' of 'ik heb zonder toestemming 'n computerprogramma gekopieerd.' Aan het slot berekent de computer aan de hand van een puntensysteem hoeveel Onze Vaders en Weesgegroettes moeten worden gebeden om vergiffenis te krijgen!

De livestreams zijn een hulpmiddel, maar kunnen niet als kerk beschouwd worden

Cyberkerk

Volgens de Amerikaanse onderzoeker George Barna wordt het internet een steeds belangrijkere religieuze bron. In het komende decennium zullen 50 miljoen Amerikanen de houten kerkbanken inruilen voor een virtuele zitplek in een 'cyberkerk', vreest hij. 'Als mensen weinig tijd hebben', luidde zijn redenatie, 'wat is er dan makkelijker dan het bezoeken van een kerkdienst door het indrukken van een aantal knoppen?'

Maar als die cyberkerken ook bij ons komen, is het te hopen dat ze zich niet te veel spiegelen aan de talrijke Amerikaanse voorbeelden. Vaak zijn die namelijk erg in zichzelf gekeerd en weinig informatief, waardoor ze zich geenszins kunnen meten met 'echte' kerken. Als virtuele gemeenschappen echter de mogelijkheden van het internet uitbuiten, hebben ze wel degelijk een toekomst. Dan zouden ze namelijk trefpunt, informatiebron en wegwijzer tegelijk zijn. Maar zelfs dan is het te betwijfelen of ze de houten kerkbank overbodig maken. Hoe de toekomst eruit zal zien, dat weten we niet zo precies. Maar de coronacrisis geeft veel mogelijkheden van heroriëntatie. Dat we serieus stappen maken met betrekking tot ons milieu, en misschien ook met de ontwikkeling van onze godsdienst en het onmisbaar dagelijks gebruik van onze kerkgebouwen! ■

Ambro Bakker sma

Livestreamen van vieringen

Tijdens de eerste lockdown gingen veel parochiekerken helemaal dicht en veel parochiekerken kozen voor online. Een handige priester of vrijwilliger sprong in en legde de nodige verbindingen.

Via de website kon toch contact worden gehouden met de parochie en, zo bleek later, zelfs ver daarbuiten.

In drie E-books van Eric van den Berg geeft hij praktische tips en uitleg over hoe je een livestream, een online parochie kan opzetten. Wat heb je aan spullen nodig? Wat kost dat ongeveer? Hoe organiseer je een eigen YouTube-kanaal? En hoe kun je livestreamen? Alles stap voor stap uitgelegd.

Een viering in de kerk is anders dan een viering online. Met een online viering heb je (ook) te maken met camera's. Hoe stel je die op? Hoe veel camera's zijn er beschikbaar: één camera is mooi maar komt vaak statisch over. Met twee camera's of meer kun je meerdere gezichtspunten in beeld brengen, bijvoorbeeld even inzoomen op een schilderij, een glas-in-loodraam of het Mariabeeld. Dat betekent dat je vrijwilligers nodig hebt, die de camera's bedienen en keuzes maken wanneer welk beeld wordt gestreamed. Ook de keuze van de kleding (kleine stippeltjes doen het niet goed op beeld) en dat de priester en de lector soms even de camera inkijken om contact te leggen, is van belang. En het

is niet toegestaan om liederen en muziek zo maar ten gehore te brengen via online mediakanalen. Het kan zijn dat daarover auteursrechten betaald moeten worden. Een 'gewone' eucharistieviering vraagt in de kerk veel voorbereiding; de koster zorgt ervoor dat alles klaar staat. Hetzelfde geldt voor het streamen van een viering. Het vraagt voorbereiding.

Inmiddels is er in parochies nu een jaar ervaring met streaming, het maken van podcasts of vlogs. En soms gaat het goed en soms wat minder. Wellicht een idee om met een groepje jonge parochianen eens te kijken wat zij kunnen betekenen. Zij zijn als geen ander bekend met de online wereld, hoe het werkt en moet en misschien zijn zij te interesseren om de parochie daarbij te helpen.

Voor ieder ander zijn enkele E-books van communicatieadviseur Eric van den Berg, bedoeld voor iedereen die geïnteresseerd is in het verzorgen van online/streaming kerkdiensten en het maken van vlogs. Het is geschreven voor alle werk- en denkniveaus en na afloop kun je de belangrijkste inzichten uit de film- en televisiewereld toepassen op vlogs en andere video's, kun je je online kerkdienst professionaliseren en heb je de sleutel in handen om meer mensen online te bereiken (en zo het contact met alle parochianen en vele anderen versterken). ■

Eric van Teijlingen

E-book *Professioneel online vieren en vloggen*
Eric van den Berg | www.winkel.isimedia.nl | € 5,00

E-book *Ervaringen met online kerkdiensten* | Eric van den Berg | www.winkel.isimedia.nl | € 5,00

E-book *Alles over online kerkdiensten – audio en video*
Eric van den Berg www.winkel.isimedia.nl | € 5,00

Zeven gouden parochietips voor online vieringen

1 It takes two to tango

Voor een online kerkviering zijn mensen vóór en achter de camera nodig. Als u een camera bedient, besef dat u een belangrijke schakel bent hoe de priester bij de parochianen overkomt. Als u vóór de camera staat, wees u bewust dat u ook op onbewaakte momenten in beeld bent (dus ga niet bij de mededelingen naar het plafond staren: genadeloos!). Nog beter: neem samen vooraf de ‘regie’ door.

2 Nooit één camerapositie

Een uur naar één camerapositie kijken is dodelijk saai. Zeker als we gewend zijn als televisiekijker dat op televisie om de drie tot tien seconden een ander beeld krijgen voorgeschoteld. Zorg voor camerawisselingen, beeldcompositie en goede beeldkaders. De kijker zal dat als natuurlijk ontvangen en eerder de volledige (eucharistie)viering volgen.

3 U hoeft geen Johnny Depp te worden

Veel parochianen zijn blij met de mogelijkheid de eucharistie online te kunnen vieren. U hoeft niet de technische kwaliteit van het NOS-Journaal, Studio Sport of OP1 te bereiken. En u hoeft ook niet uit te groeien tot een filmacteur als Johnny Depp. Goed is goed genoeg.

4 Breng belangrijke voorwerpen close-up in beeld

De beroemde regisseur Alfred Hitchcock bedacht zijn ‘regel’. Gebruik die. Als op een bepaald moment in de liturgie een voorwerp (of persoon) belangrijk is, breng dit zo nabij mogelijk in beeld. Benadruk extra het belang. Dit zijn de momenten om de Bijbel, een wierookvat of de Paaskaars nadrukkelijk te registreren.

5 Maak oogcontact

Oefen ‘droog’ om in een cameraoog te kijken. Dat zwarte gat is niet zo zwart als het lijkt: u maakt zo letterlijk contact met uw aan huis gebonden parochianen. Probeer zo min mogelijk met uw ogen te knipperen (dit wordt vaak ontvangen als onzekerheid).

6 Stimuleer interactie

Stuur vooraf de liturgie rond, vraag vooraf of tijdens de viering om gebedsintenties en nodig mensen nadien uit om, bijvoorbeeld, een kwartiertje ‘digitaal koffie te drinken’ via Zoom, Teams of Google Meet om contact te houden en elkaar te verbinden. Voor de kinderen zou een ‘preekbingo’ een leuke interactie kunnen toevoegen.

7 Ga missionair streamen

Veel parochies geven aan dat er méér mensen kijken dan er (voorheen) fysiek naar een eucharistieviering in de kerk komen. Dat biedt missionaire kansen. Verzorg eens een laagdrempelige viering met uitleg van de eucharistie voor alle mensen van goede wil buiten de kerk.

Eric van den Berg

Speciaal voor lezers van SamenKerk:

Download de aanbevolen 3 E-books van Eric van den Berg met een speciale korting en betaal slechts € 10,00 (in plaats van € 15,00). Aanbieding geldt tot en met 23 mei 2021 (Pinksteren).

- www.winkel.isimedia.nl
- kies: Bundel 3 e-books Online kerkdiensten
- gebruik bij het afrekenen de code **samenkerk**

Smakt

Een bedevaartkapel toegewijd aan Sint Jozef

Op 8 december 2020 maakt paus Franciscus bekend dat 2021 in de Kerk is toegewijd aan Sint Jozef. In Nederland kennen we één bedevaartplaats toegewijd aan Sint Jozef: Smakt (nabij Venray) in Limburg.

In de ogen van de paus is Sint Jozef een rolmodel van creatieve moed en bescheidenheid, van gehoorzaamheid, tederheid en verantwoordelijkheid. Zijn voorbeeld kan voor ons een gids zijn in moeilijke tijden.

De paus denkt daarbij ook aan de stille en onbekende helden, die in de coronapandemie met veel geduld en inzet hun taken hebben verricht en nog verrichten. Hun inzet maakt duidelijk dat wij het niet alleen redden. Dat we hulp en steun nodig hebben om moeilijke tijden en gebeurtenissen te boven te komen. De paus herinnert ons eraan dat het dit jaar 150 jaar geleden is dat paus Pius IX Sint Jozef heeft uitgeroepen tot patroon van de Kerk.

Niet op de voorgrond

Sint Jozef is geen heilige die op de voorgrond treedt. In de evangelies wordt hij maar enkele malen genoemd, voornamelijk in die van Matteüs en Lucas. We kennen hem dan ook alleen maar in verband met de geboorte van Jezus en diens kinderjaren. Jozef laat zich in die

Foto's www.katholiekleven.nl

Jozef wijst op vaderlijke wijze Jezus de weg

korte beschrijvingen kennen als een gewetensvolle en recht-schapen man ten opzichte van Maria, met wie hij verloofd was. Hij kiest voor haar en neemt de taak op zich er als een echte vader voor Jezus te zijn. Sint Jozef leefde trouw in zijn verplichtingen tegenover God en de mensen. Toch staat Jozef zelden op de voorgrond.

Enige bedevaartplaats

Er zijn weinig bedevaartplaatsen ter ere van Jozef. Tot ongeveer de zeventiende eeuw bleef deze heilige op de achtergrond. Rond die tijd ontstond, onder andere door toedoen van de H. Teresa van Avila, een ware volksdevotie in Spanje. Deze verering breidde zich onder het Habsburgse bewind naar andere landen uit. Rond 1680 ook in Limburg (Smakt lag juist over de grens, in Spaans Opper-Gelre, waar beoefening van de katholieke eredienst was toegestaan). In 1699 stichtte een lokale baron een kapel in Smakt, waar een beeld van Sint Jozef werd geplaatst. De eerste kapel was een eenvoudig bakstenen gebouw. In de loop van de jaren werd de kapel regelmatig verbouwd en vergroot.

Beeld Sint Jozef

Vaak zien we op afbeeldingen Sint Jozef met het Jezus-kind op de arm. Of hij wordt afgebeeld met een bloeiende lelie, als teken van zuiverheid. We zien hem ook regelmatig met het gereedschap van een timmerman, verwijzend naar zijn beroep. In Smakt is een heel bijzondere afbeelding van Sint Jozef te vinden. Hij staat er afgebeeld met het Christuskind aan de hand. De kleine Jezus houdt zijn armpje naar de gelovigen uitgestrekt, terwijl Sint Jozef met zijn arm een wijzend gebaar maakt. Het beeld maakt zichtbaar dat Jozef op vaderlijke

Gaat tot Jozef

Gaat tot Jozef

Wanneer je de meeste aardse jaren achter je hebt, vraag je de voorspraak van Sint Jozef

wijze Jezus de weg wijst, een begeleidend gebaar. Andere attributen zijn er niet bij deze beeltenis van de heilige. Deze afbeelding maakt ook ons duidelijk dat Sint Jozef een weg kan wijzen in het leven.

Druk bezocht

Het jaarlijkse feest van Sint Jozef op 19 maart is het hoogtepunt van het bedevaartseizoen, maar het hele jaar door bezoeken mensen de kapel. Velen schrijven hun persoonlijke nood neer in het intentieboek en steken een kaars op bij het beeld van de heilige.

Opvallend is ook dat het nu vaak oudere pelgrims zijn die naar Smakt komen. Wanneer je op een leeftijd komt waarop je de meeste aardse jaren achter je hebt, vraag je de voorspraak van Sint Jozef voor een zalige dood. Ook dat is een reden om naar dit bedevaartsoord te komen. Want Sint Jozef is niet alleen patroon van het christelijk huisgezin en helper om een gelukkige levensstaat te vinden, hij is ook degene die we mogen aanroepen om op een zalige manier te sterven.

Wanneer je doorgaans een bedevaartsoord bezoekt, vind je er veel

tekenen van gebedsverhoringen, de zogeheten ex voto's. De Sint-Jozefkappel en -kerk in Smakt vallen juist op door het ontbreken ervan. Het hoort tot de spiritualiteit van het heiligdom om de eenvoud te bewaren die Sint Jozef eigen was.

Verbonden

In de huidige tijd zien we vaker uitgestippelde fiets- of wandelroutes. Het bekende Pieterpad, de lange wandelweg van Pieterburen in Groningen naar de Sint-Pietersberg in Maastricht, voert langs de Sint-Jozefkappel van Smakt. Ook is er een bewegwijzerde fietsroute van Smakt naar het veertig kilometer verderop gelegen Duitse Kevelaer: van Sint-Jozef naar Maria, Troosteres van de bedroefden. Het zijn initiatieven die ons niet alleen helpen om ons te ontspannen, maar ook aandacht te hebben voor de geestelijke kant van ons mensenleven. ■

Jan Pieter Janssen

Jan Pieter Janssen is priester van het bisdom Roermond.

Gekomen is uw lieve mei, Maria

Kerk-zijn betekent ook samen zingen. Door de coronamaatregelen is samenzang nu uitgesloten. Maar niemand houdt u tegen thuis uit volle borst te zingen. *Samen-Kerk* helpt u daarbij. Wie kent dit lied 'Gekomen is uw lieve mei, Maria' nog?

V

roeger bij de afwas werd er heel wat afgezongen. In de zogeheten Maria-maanden uiteraard

Marialiedjes, zoals 'Gekomen is uw lieve mei'. Een lied dat door het woord 'mei' sterk verbonden is met de meimaand. 'Mei' is waarschijnlijk vernoemd naar de Griekse godin 'Maia' (wat oorspronkelijk 'moeder' betekende). De Romeinen vierden de eerste week van deze maand hun bloesemfeest, 'floralia' geheten. Op de eerste dag van de meimaand vierden ze het feest van de aardgodin 'Bona Dea' (de goede godin), die later met de Griekse godin Maia werd geïdentificeerd.

Mei, bloemen, moeder, Maria, het delen van het goede, al deze elementen vinden we terug in de tekst van het lied 'Gekomen is uw lieve

mei'. Maar ook het katholieke gebruik om thuis in de gezinnen 's avonds te knielen richting een Mariabeeld en gezamenlijk de rozenkrans te bidden en de beschrijving van de vele kaarsen die branden bij een Mariabeeld in de kerk of een kapel.

De melodie van 'Gekomen is uw lieve mei' is van de hand van Adrianus Hamers, pastoor te Deursen. Naast geestelijke was hij een professioneel componist van zowel geestelijke als profane muziek. Van zijn hand zijn bijvoorbeeld ook de melodieën van bekende Marialiederden als 'Gebenedijd zijt gij' en 'Wat spreiden die lichten'. Opvallend aan zijn melodieën, en met name die van 'Gekomen is uw lieve mei', is dat ze een ogenschijnlijk onlogisch verloop hebben. De melodieën lijken soms alle kanten

op te gaan, maar het meezinggehalte en de herkenbaarheid zijn desondanks toch hoog. Probeer het maar: open met uw smartphone de QR-code en zing mee!

Jos Martens

Tekst: H. Thieman
Melodie: A. Hamers

Gebruik de QR-code om dit lied te beluisteren of kijk op de website van het bisdom.

“M

aria is geroepen om ons oog op God te richten”. Een mooie zin, vooral als je bedenkt dat die stamt uit de diesrede

Marcel Poorthuis is hoogleraar in de dialoog tussen de godsdiensten aan de Faculteit Katholieke Theologie van Tilburg University.

van een rector van de universiteit van Nijmegen. Er is veel veranderd sindsdien, maar daar wil ik het niet over hebben.

Titus Brandsma was een fijnzinnig mens, rector maar tevens mysticus en karmeliet. Elia en Maria zijn de bronnen van inspiratie voor deze orde van de karmelieten, die haar oorsprong inderdaad tot de ruige profeet terugvoert. Het boekje dat gewijd is aan de Trinitaire theologie van Titus Brandsma (*Maria, een Trinitaire theologie*, Sijbbolet 2020), is een waagstuk: waarom, dat zal aan het einde duidelijk worden. Titus Brandsma zag in het opkomend Nazisme een nieuw heidendom zich baan breken. Zijn latere verzetswerk heeft hem het leven gekost. Zijn meditatie over Maria uit 1932 betekent tevens een bezinning op wie wij als gelovigen zijn, die in Maria de moeder van alle gelovigen mogen herkennen. Nu zouden wij God niet kennen als de mensheid er niet was en wel in het bijzonder Maria. Daarom onderneemt Brandsma een theologie van de Triniteit vanuit het perspectief van de moeder van Christus, uitverkoren door de Heilige Geest volgens het wilsbesluit van God de Vader. Het zijn verheven woorden, maar we kunnen aanvoelen dat Brandsma hier met gepaste schroom het ondoorgrondelijke mysterie van de menswording van God wil uitdrukken. De litanie van Maria die haar ‘Ark van het Verbond’ noemt, drukt hetzelfde uit: Maria droeg het Woord van God in zich zoals de Ark van het Verbond de Tafelen en de *Sjechina* (Gods aanwezigheid - red.) Geen dweperige theologie, maar diepgaande verbondenheid van Maria met Israël, reden waarom ze ook ‘Dochter van Sion’ genoemd kan worden.

Brandsma was wellicht meer mysticus dan theoloog, hetgeen verklaart waarom zijn rede toen ter tijd niet is uitgegeven. Hij gaat namelijk een stap verder, theologisch té ver, vrees ik, door Maria te verbinden met de pre-existente van het goddelijk Woord. Zoals het Woord vóór alle tijden bij God de Vader was, tezamen met de

Geest, zo zou ook Maria in dat mysterie al haar deel hebben. Nu zouden we nog kunnen aanvaarden dat de Voorzienigheid de roeping van Maria al heeft voorzien, maar een verbondenheid van Maria met de Triniteit? Het is niet voor het eerst in de geschiedenis dat Maria tot de goddelijke personen wordt gerekend, maar daarmee wordt het belangrijkste van haar te niet gedaan: dat zij als gelovige - met al haar worstelingen om haar Zoon te begrijpen - naast ons staat als gelovigen. Haar blik op Christus wijst ons de weg.

Zalige Titus Brandsma: “Maria is geroepen om ons oog op God te richten.”

Maar waar komt dit theologische zijspoor bij Brandsma dan vandaan? De inleider Inigo Bocken (die wel heeft besloten de tekst uit te geven) geeft er geen antwoord op. Ik wil een poging wagen. In de oude liturgie van Maria Onbevleete Ontvangenis (8 december) werd als epistel de lezing uit Spreuken over de Goddelijke Wijsheid gelezen. Die lezing van Spreuken 8 bezingt de Wijsheid die vóór alle tijden bij God is, vóór de bergen er waren, er waterbronnen stroomden. Deze bijzonder mooie en diepzinnige tekst wordt bij de kerkvaders op het Woord van God, of ook wel op de Heilige Geest toegepast. Maar door de plaatsing van deze tekst in de liturgie over Maria komt als vanzelf de moeder van Jezus in beeld! Het is beter om het Magnificat en de lofzang van Elisabeth als leidraad te nemen: “Mijn ziel prijst hoog de Heer... machtigen stoot Hij van de troon, maar Hij verheft de geringen”. Nu begrijpen we hoe Titus Brandsma theologisch op een zijpad terecht kwam. Zijn toespraak is voor theologen van belang, maar als leidraad om dichterbij Maria te komen minder geschikt. ■

Goed ingelichte bronnen melden dat de heiligverklaring van de zalige pater Titus Brandsma mogelijk aanstaande is. Het onderzoek naar een aan hem toegeschreven (medisch) wonder is inmiddels afgerond.

Inspirerende handreikingen van Berne

Met onze uitgebreide handreikingen bieden wij voor gewijde en niet-gewijde voorgangers ondersteuning en inspiratie bij alles wat nodig is voor de voorbereiding op de liturgie. Wij maken o.a. de *Liturgische handreiking voor zon- en feestdagen*, *Liturgische handreiking voor weekdagen* en *Het woord delen*. *Preeksuggesties*. Deze handreikingen sluiten naadloos aan op de inhoud van onze misboekjes *De Zondag Vieren* en *De Vierende Kerk*.

Vraag naar de mogelijkheden om onze handreikingen te bestellen via administratie@bernemedia.com

Meer informatie vindt u op: www.bernemedia.com/handreikingen

Bestellen kan ook door het scannen van de QR code

Met Givt geef je veilig & anoniem

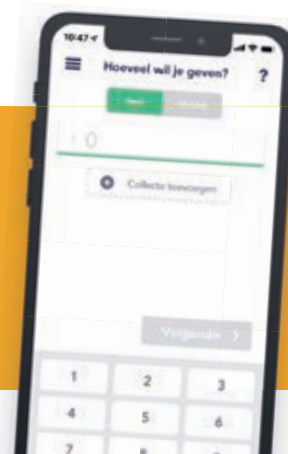

...vanuit huis

In de kerk...

Vraag Givt aan voor jouw parochie, kijk voor meer informatie op givtapp.net/mijn-parochie/ of scan de QR-code.

Elke gift en geveer is waardevol, daarom gaan wij zorgvuldig om met donaties en gegevens.

(Bekend van o.a. Kerk in Nood, Vastenactie, Heilige Bavo Kathedraal)

“En vandaag wordt in veel landen Moederdag gevierd. Ik wil alle mamma’s met dankbaarheid en genegenheid gedenken en hen toevertrouwen aan de bescherming van Maria, onze hemelse Mamma. Mijn gedachten gaan ook uit naar de mamma’s die zijn overgegaan naar het andere leven en ons begeleiden vanuit de hemel. Laten we een beetje stilte in acht nemen, zodat een ieder zijn eigen mamma kan gedenken.”

Paus Franciscus

Toespraak Regina Coeli op Moederdag 2020

week
nederlandse
missionaris

doe mee:
Pinksteractie
15 t/m 23 mei

**steun
ons en
doneer!**

NL30 RABO 0171 2111 11

**Geloven
in de ander
Samen één
missie**

> weeknederlandsemissionaris.nl

*In paradysum
deducant
te angeli*

Uitvaartcentrum Haarlem
Parklaan 36
2011 KW Haarlem
023-5328750

Erik Venneker
seminarist

**Voordat ge
geboren werd,
bestemde Ik
u voor Mij.**

(Jer. 1:5)

**Denk je erover om
priester te worden?**

Ontdek het op
willibrordseminarie.nl
of kom eens langs!

Hoogeweg 65, Heiloo
T 072 505 1288

**Grootseminarie
St. Willibrord**
Bisdom Haarlem-
Amsterdam

Wilt u de priesteropleiding steunen?

NL64 INGB 000 000 5464 t.n.v. Het Grootseminarie

Leo Fijen is directeur/uitgever van Adveniat en presentator van de geloofsgesprekken van de KRO op de zondagochtend.

Ik vertel hier het verhaal van een rozenkrans, een gebedssnoer. Een heel bijzondere rozenkrans. Gemaakt van splinters hout, knopen van kampkleding en een touwtje dat die naam eigenlijk niet verdient. Eigenlijk is het een rozenkrans van niets. Wie er hard aan trekt, heeft alleen maar splinters, knopen en stukjes touw in zijn of haar hand. En toch bood deze rozenkrans ooit geweldig veel houvast. Er is dus soms weinig bezit voor nodig om houvast te hebben. Sterker nog, wat waardeloos is, kan geweldige waarde hebben: splinters, touw en knopen.

De rozenkrans behoorde toe aan Titus Brandsma, de bevlogen karmeliet die in 1942 langs redacties van kranten in bezet Nederland reisde en die iedere hoofdredacteur en redactie op het hart drukte: wijk niet voor de terreur van de nazi's, kom op voor de vrijheid van het woord. Titus was de pleitbezorger van de vrijheid en de waarheid. Daarom werd hij opgepakt, van 12 maart tot 28 april zat hij vast in kamp Amersfoort. Daar heeft hij deze rozenkrans gemaakt, samen met de andere gevangenen. Samen baden ze het Onze Vader en Wees Gegroet, op de momenten dat alles duister was in vele harten. Titus zocht dan de mannen op die het moeilijk hadden, sprak hun moed in en bad de rozenkrans. Iedere nacht opnieuw werden al die bange harten verbonden met elkaar en met God.

Een van die gevangenen in kamp Amersfoort was Leo Siegmund. Deze gymleraar van het Carmel Lyceum in Oldenzaal was opgepakt omdat hij de preken vertaalde en verspreidde van Clemens von Galen, de bisschop van Münster die een felle tegenstander was van de nazi-ideologie. Siegmund kende Titus Brandsma als bestuurslid van de school waar hij gym gaf. In Amersfoort kwamen ze elkaar weer tegen. Op de verjaardag van Hitler, 20 april 1942, kreeg een aantal gevangenen gratie, onder wie Leo Siegmund. Op de appelplaats van het concentratiekamp namen Titus en Leo afscheid van elkaar. Toen Siegmund wilde vertrekken, zei Titus: 'Wacht, ik heb nog wat voor je'. Hij pakte zijn rozenkrans en gaf die aan Leo Siegmund. Titus kwam niet vrij, hij ging naar Scheveningen,

Amersfoort en via Kleve naar Dachau. Daar stierf hij 26 juli 1942. Hij boog niet voor de terreur, hij stierf voor de vrijheid. En hij vond zijn houvast in de rozenkrans.

De zoon van Leo Siegmund was Theo Siegmund, priester in Oldenzaal. Hij heeft de rozenkrans altijd bewaard. Tien jaar geleden mocht ik de rozenkrans een paar dagen lenen voor een toespraak bij de dodenherdenking

Rozenkrans van Titus Brandsma

Als mensen niets meer kunnen en zo alleen zijn met hun angst, is er het gebed

op 4 mei. Ik heb toen gezegd dat dit gebedssnoer me raakte om drie redenen. In het diepste van de nacht, midden in het lijden, kunnen mensen houvast vinden in spullen die normaal gesproken niets waard zijn. Wat waardeloos lijkt, krijgt waarde. In onvrijheid en gevangenschap kan een rozenkrans machteloos en kwetsbaren innerlijk vrij maken. En tenslotte, in de meest verlaten eenzaamheid verwijzen de knopen en splinters naar God.

Als mensen niets meer kunnen en zo alleen zijn met hun angst, is er het gebed. 'Want Gij, o Jezus, zijt bij mij, ik was U nimmer zoo nabij, blijf bij mij, bij mij, Jezus zoet, Uw bijzijn maakt mij alles goed', schreef Titus in een brief vanuit gevangenschap, zijn dood tegemoet en toch in vrijheid verbonden met God. ■

Week Nederlandse Missionaris

50 jaar actief voor missionarissen en missionaire werkers

De Week van de Nederlandse Missionaris steunt al vijftig jaar het persoonlijk welzijn van missionarissen en missionaire werkers. De organisatie is bekend van haar Pinksteractie, de collecte in parochies. Dit jaar van 15-23 mei.

Foto's: WNM.

“De Week van de Nederlandse Missionaris (WNM) ondersteunt missionarissen in hun persoonlijk welzijn door hen verlofmogelijkheden te geven om in hun eigen land weer energie

op te laden. via een fonds vergoeden we bijzondere ziektekosten of bieden we hen andere (persoonlijke) ondersteuning” vertelt Tatiana Waterink. De organisatie heeft al een langere voorgeschiedenis, maar in het jaar 1970 werd zij een kerkelijke instelling met statuten en een eigen bestuur. “In die tijd steunde WNM zo’n 10.000 missionarissen, die vanuit Nederland via hun orde of congregatie werden uitgezonden. Nu vijftig jaar later gaat het om zo’n driehonderd missionarissen en twintig missionaire werkers (leken - red.)” vult haar

collega Frank van Eenbergen aan. Het aantal missionarissen is flink gedaald, maar het aantal missionaire werkers neemt toe. Via de eigen parochie of een missionaire organisatie in Nederland worden ze uitgezonden. Dat is mooi want zo werkt de missie door in de parochie.

Missiewerker

WNM is op de persoon van de missiewerker gericht, niet op een missieproject; dat is wat hen onderscheidt van andere organisaties. WNM ondersteunt personen, individuen in hun persoonlijke missie, vanuit de gedachte dat de uitgezonden missiewerker een levensverandering doormaakt in zijn doen en laten. “Het evangelie uitdragen door middel van het eigen handelen en doen,” aldus Waterink. “Juist in een andere cultuur leer je in je doen en laten uitdrukking te geven aan het evangelie.”

Deze levensverandering wordt bewerkstelligd door een aantal maanden of jaren in een andere cultuur door te brengen en samen te leven met de lokale bewoners. Zo is er een Nederlandse missiewerker in Ecuador, die geïnspireerd door het gedachtegoed van de pauselijke encycliciek *Laudato Si'* over de zorg voor de schepping, samenwerkt met scholen, parochies en een ecologische organisatie. Deze ervaring die je sociale handelen beïnvloedt, neem je als het ware

mee naar Nederland als de missie is geëindigd. Bij terugkeer in eigen land zie je hoe ze hierdoor sociaal actief worden in eigen omgeving. Zo wordt de missie in een andere cultuur in de eigen cultuur teruggebracht.

Betrokkenheid

“Omdat de missionaris of missionair werker centraal staat en vanuit een bepaalde parochie (of missieorganisatie) wordt uitgezonden, ontstaat er een relatie tussen hem/haar en zijn of haar parochie, tussen de gemeenschap van de missie en de gemeenschap van een parochie.” WNM stimuleert de uitwisseling en wederkerige betrokkenheid tussen beide gemeenschappen. “Zo,” aldus Van Eenbergen, “wordt gewerkt aan de Wereldkerk en internationale solidariteit ver weg en dichtbij.” Missionaire werkers komen eens in de zoveel tijd terug en vertellen in hun parochie over hun missie. Jet Nauta is door haar H. Laurentiusparochie in Hoogkarspel uitgezonden naar Mexico, waar ze zich met de vredesorganisatie Sipaz inzet om onrecht te bestrijden met name door de inheemse Maya's te beschermen tegen allerlei vormen van geweld en onderdrukking.

Toekomst

In de komende vijftig jaar ziet de WNM kansen om meer jongeren een dergelijke levensveranderende ervaring op te laten doen in het buitenland. Of het nu een missie van drie maanden betreft of één van een jaar. WNM helpt met een persoonlijk voorbereidingstraject in Nederland en een uitzending naar het buitenland, zodat jongeren missionair gevormd kunnen worden. WNM wil zowel inzetten op kerkelijke als ook op randkerkelijke jongeren. Is deze laatste groep bereid naar een land als Colombia uitgezonden te willen worden met een christelijke organisatie om daar solidariteitswerk te doen? “Wij denken van wel. Ze zullen in Colombia ontdekken dat daar de samenleving als geheel meer vanuit een christelijke levensvisie geleefd wordt in tegenstelling tot onze meer hokjesdenkensamen-

leving in Nederland, waar we voor elke activiteit een eigen clubje hebben (basketbalclubje, kerkclubje, schoolclubje, zwemclubje), zelfs voor het geloof. In Colombia en andere landen kunnen jongeren kennis maken met een alomvattende samenleving waarin God een plaats heeft.”

Missionarissen hier

Ook ziet WNM kansen om meer te doen voor de buitenlandse missionarissen in Nederland. Het aantal buitenlandse missionarissen in Nederland is groter dan het

aantal Nederlandse missionarissen in het buitenland. WNM blijft zich richten op de persoon, wat heeft deze missionair werker specifiek nodig. Vanuit de ervaringen die ze hebben van Nederlandse missionarissen in een buitenlandse cultuur, weten ze hoe cultuur een wezenlijke indruk heeft op de missie. Een dergelijke ontmoeting voor missionarissen waarin uitgewisseld wordt hoe met de Nederlandse (katholieke) cultuur om te gaan, zou daarin een belangrijke steun kunnen zijn om het welzijn van de missiewerkers hier te kunnen verbeteren.

De missie gaat door. Hier, daar en daarmee ook weer hier. De elders opgedane ervaringen van de missionair werker geven zijn missie op verschillende manieren verbindingen met de gehele wereldkerk. De visie van WNM over vriendschap en waardigheid van de personen lijkt zo uit *Fratelli Tutti* te zijn genomen. Al was deze nieuwste encycliek van paus Franciscus er vijftig jaar geleden nog niet, haar gedachtegoed was er in ieder geval al wel. ■

Carolien Hoogenboom

Jet Nauta (50) werd door haar parochie H. Laurentius in Hoogkarspel uitgezonden naar Mexico. Daar werd ze geraakt door de inheemse bevolking van Chiapas en zet ze zich in voor de Maya's. Nauta: “Internationale solidariteit is hier hard nodig om onrecht te bestrijden”. De veiligheid van de Maya's wordt door de organisatie *Servicio Internacional para la paz* (Sipaz) gewaarborgd, met name tijdens demonstraties en bedevaarten, zodat de Maya's niet langer weggejaagd, ontvoerd of vermoord worden door de overheid of grote organisaties die op hun land uit zijn. Nauta doet dit in samenwerking met Sipaz in een van de armste gebieden van Mexico met zeer rijke bodemschatten van olie, gas en zilver.

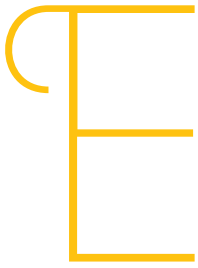
Week Nederlandse Missionaris
www.weeknederlandsemissionaris.nl

We vieren eucharistie

Zo spreekt de Heer

's Zondags en doordeweeks, in de eigen kerk of via de televisie, de Kerk viert eucharistie, bron én hoogtepunt van het kerkelijk leven. Wat gebeurt 'daar' allemaal en waarom? In een reeks van artikelen komen vele aspecten die te maken hebben met de viering van de eucharistie, aan bod.

Foto: Jochem Oor

en eucharistieviering valt grofweg in tweeën uiteen. Er is de 'Dienst van het Woord' en de 'Dienst van de Eucharistie' (ook wel: 'Dienst van het altaar' genoemd). Met aan het begin een inleidend stuk en een afsluitend gedeelte tot slot. En zo bezien zijn er vier delen.

De Dienst van het Woord

Een Dienst van het Woord is niet exclusief voor een eucharistieviering. Iedere kerkelijke viering kent een Dienst van het Woord, waarin de lezingen uit de Schrift worden(voor)gelezen. Een Dienst van het Woord is dus (strikt genomen) voor de lezingen uit de Bijbel, het Woord van God, aangevuld met woorden van mensen, zoals in de preek en de voorbede.

De Dienst van het Woord heeft een vaste opbouw met doordeweeks een eerste lezing, tussenzang (psalm) en een evangelielezing. Op zondag en bij hoogfeesten wordt een tweede lezing toegevoegd. Bij een zondagse eucharistieviering is de eerste lezing altijd uit het Oude Testament (behalve in de Paastijd, dan wordt gelezen uit de Handelingen van de apostelen) en de tweede lezing uit een van de nieuwtestamentische brieven. Het alleluia (behalve in de Veertigdagentijd) kondigt het hoogtepunt aan: de evangelielezing. Daarna volgen de preek, de geloofsbelijdenis en de voorbede of gebeden van de gelovigen, die de Dienst van het Woord afronden.

De Bijbel

De Bijbel is het heilige boek van de christenen, waarin Gods Woord geopenbaard is. Wat wil dat zeggen? In de Bijbel vinden we in vele verhalen en teksten wie God is, hoe God doet, wat God voor de mensen wil betekenen en wat God heeft gezegd. Hoewel de teksten door mensen zijn neergeschreven, erkennen wij als christenen dat deze teksten niet door hen zelf zijn bedacht, maar dat de schrijvers van de verschillende Bijbelboeken door God geïnspireerd werden. Gods heilige Geest gaf de

inspiratie aan de auteurs van de Bijbel voor hun teksten in de heilige Schrift. Zo zijn de woorden in de Bijbel dus eigenlijk Gods woorden, oftewel: Gods Woord. Maar 'Gods Woord' gaat als betekenis dieper dan alleen het woord als onderdelen van een zin of gesproken of geschreven tekst. Waarom ook 'Woord' met een hoofdletter? Neem nu de eerste zin van het evangelie van Johannes: "In het begin was het Woord. Het Woord was bij God en het Woord was God" (Joh. 1,1). Het is duidelijk dat het hier om meer gaat dan 'woorden'. Het staat ook met hoofdletters geschreven. In het Grieks, de oorspronkelijke taal van dit evangelie, betekent het Griekse woord 'logos' gewoon 'woord', maar het wordt (hier)

ook gebruikt om 'Jezus, de Zoon van de Vader' mee aan te duiden, en daarom geschreven met een hoofdletter. De Bijbel openbaart Gods Zoon. Niet alleen in de vier evangeliën over de levenswandel van Jezus van Nazareth, maar in de hele Bijbel, het Oude en Nieuwe Testament. Christenen lezen en verstaan het Oude Testament door de bril van het Nieuwe Testament. Neem het verhaal van de Emmaüsgangers (Lc 24,13-35). Twee teleur-

Gods heilige Geest gaf de inspiratie aan de auteurs van de Bijbel

Oude Testament:

- De Pentateuch: de eerste vijf boeken over de schepping van de wereld, de verhalen over de aartsvaders Abraham, Isaac en Jacob in Genesis, over Mozes en de uittocht uit Egypte en de zwerftocht door de woestijn in Exodus, maar ook over de Wet van God (de Tien Geboden) en de vele regels uit de Wet van Mozes voor het volk van God in onder andere Leviticus maar ook de boeken met een geschiedenis van Israël.
- Bijbelboeken met een geschiedenis van Israël als Rechters, Samuel, Koningen, Judit, Ester en Makkabeeën
- De psalmen: 150 gedichten en liederen, waarin God wordt geprezen.
- de wijsheidsliteratuur: een aantal boeken waarin menselijke ervaringen worden beschreven en welke rol God daarin speelt, zoals het Hooglied, Spreuken, Prediker e.d.
- De profeten: een twintigtal boeken over het leven van verschillende profeten en wat zij namens God gezegd hebben tegen het volk.

Nieuwe Testament:

- De vier evangeliën (van Matteüs, Marcus, Lucas en Johannes) die ieder op hun wijze het (openbare) leven beschrijven van Jezus van Nazaret.
- De brieven van de apostelen Paulus, Petrus, Jacobus, Judas en Johannes aan verschillende gemeenschappen of aan de Kerk als geheel over Jezus en over het christelijk leven.
- De Handelingen van de apostelen (met de geschiedschrijving van de jonge Kerk) en de Openbaring van Johannes (over het eindoordeel van de wereld).

gestelde leerlingen reizen na de dood en opstanding van Jezus van Jeruzalem naar Emmaüs. Dan loopt er een hun onbekende man mee, die zij niet herkennen als Jezus. Hij vraagt hun waarom ze bedroefd zijn en zij vertellen over Jezus, dat Hij gedood is, maar dat vrouwen het onwaarschijnlijke verhaal vertellen dat Hij leeft. En dan neemt Jezus het woord en “verklaarde Hij hun wat er in al de Schriften over Hem geschreven stond, en Hij begon bij Mozes en de Profeten” (Lc. 27,24). Voor christenen heeft de hele Bijbel (uiteindelijk) betrekking op Jezus Christus.

A-, B-, C-jaar

In de ‘Dienst van het Woord’ in de zondagse Eucharistieviering komen in een periode van drie jaar alle boeken van de Bijbel aan bod. De liturgie van vóór het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) kende één lezingencyclus. Dit werd gewijzigd in een driejarige cyclus, zodat in een periode van drie jaren alle Bijbelboeken aan bod zouden komen. Deze vernieuwde lezingencyclus is verdeeld over een A-, B- en C-jaar. In het A-jaar wordt in de loop van het kerkelijk jaar gelezen uit het evangelie van de evangelist Matteüs (daarom wordt het A-jaar ook wel eens Matteüsjaar genoemd), in het B-jaar uit het evangelie van Marcus en in het C-jaar uit het evangelie van Lucas. Deze keuze is gemaakt omdat deze evangeliën grote overeenstemming kennen. Ze vertonen zoveel overeenkomsten in tekst, ordening en vorm dat men ze overzichtelijk naast elkaar zou kunnen afdrukken. Daarom worden deze drie evangeliën ook wel de ‘synoptische evangeliën’ genoemd naar het Griekse ‘synopsis’ dat ‘overzicht’ betekent. Toch kennen deze drie evangeliën ook verschillen, omdat iedere evangelist een eigen accent legt. Een mooi voorbeeld hiervan is de geboorte van Jezus: Marcus heeft niets (hij begint met het openbare leven van Jezus). Matteüs begint in Betlehem en verhaalt over de geboorte van Jezus en hoe de Wijzen uit het Oosten Jezus opzochten. Lucas is het meest uitgebreid met een begin in Nazaret, waarbij de geboorte van Jezus wordt aangekondigd, met de geboorte zelf in Betlehem en het

→
**De evangelist
Johannes**
Russisch
Staatsmuseum,
Sint Petersburg

De lector zegt aan het begin van een schriftlezing: “Lezing uit ...”. Daarmee geeft hij aan uit welk Bijbelboek de tekst genomen is (waarbij niet wordt vermeld uit welk hoofdstuk en/of welke verzen gelezen worden, zoals in protestantse kring meer gebruikelijk is). Bijvoorbeeld: “Lezing uit de profeet Jesaja” of “Lezing uit de eerste brief van de heilige apostel Paulus aan de Christenen van Korinte”.

De evangeliëlezing wordt uitgebreider aangekondigd. De priester of diaken zegt: “De Heer zij met u”, waarop geantwoord wordt: “En met uw geest”. Daarna: “Lezing uit het heilig Evangelie van Onze Heer Jezus Christus volgens ... (met de vermelding van een evangelist)”. “Lof zij U, Christus” wordt dan door het volk gezegd. Daarbij maken we een kruisje op ons voorhoofd, onze mond en onze borst, als ware wij zeggen (maar in stilte bidden): Heer, help mij uw Woord met mijn verstand te begrijpen, met mijn mond te belijden en met mijn hart te beleven.

De schriftlezing wordt altijd afgesloten met de tekst: “Zo spreekt de Heer” of “Woord van de Heer”. Het is correct dat de Heer tot ons spreekt in de boeken van de Bijbel, maar ‘Woord van de Heer’ is als afsluiting van een Schriftlezing een betere, letterlijke, vertaling van het Latijnse “Verbum Domini”. Bovendien, in enkele Bijbelpassages in Bijbelboeken van de profeten, zoals Jesaja, staat wel eens letterlijk “zo spreekt de Heer”, waarmee wordt aangeduid dat de Heer dóór de profeet tot zijn volk spreekt (en niet de profeet op eigen houtje). En we hebben allemaal wel eens ervaren dat het verwarrend kan werken. Dat is met ‘Woord van de Heer’ niet zo. “Deo gratias!”

directe bezoek van de herders. Dit alles wordt in Lucas nog voorafgegaan door de geboorte van de heilige Johannes de Doper.

Evangelie van Johannes

Blijft over: wat nu met het vierde evangelie, dat volgens de apostel Johannes? Er is blijkbaar geen D- of Johannesjaar. Dat klopt. Het evangelie van Johannes heeft een eigen vaste plek in het liturgisch jaar. Bij alle hoogfeesten (als Kerstmis, Pasen enz.) en op andere momenten door het jaar wordt uit dit evangelie gelezen. En verder wordt in de zomermaanden van het B- of Marcusjaar uit het zesde hoofdstuk

Het evangelie van Johannes heeft een eigen vaste plek in het liturgisch jaar

van het Johannesevangelie gelezen. Het evangelie van Marcus is het kortst van allemaal. Het zesde hoofdstuk uit het Johannesevangelie is daarentegen vrij lang. Het behandelt de eucharistische theologie van de evangelist Johannes.

De lezingen: (zelf) lezen of horen?

Waarom kunnen we de lezingen niet voor onszelf lezen? Dat gaat veel sneller, zou je denken. En toch doen we dat niet. Het Woord van God behoort gehoord te worden. Als God spreekt, luistert de mens. God schrijft ons niet, Hij spreekt - door de Bijbel - tot ons (zie het verhaal over de schepping van de hemel en aarde in Genesis 1: God *sprak* en er was...). Enkel en alleen als wij het woord horen, komt het tot leven. Dat komt door de wijze waarop de teksten worden voorgelezen. Als we zelf lezen, blijft de tekst redelijk monotoon, misschien lezen we de tekst wel diagonaal. Pas als iemand een tekst voorleest en er klemtoon of nadruk inlegt, of een pauze inlast, dan krijgt zo'n tekst veel meer diepgang. De tekst

wordt interessanter en rijker aan inhoud. Hij gaat als het ware leven. Eigenlijk zou het het mooiste zijn als een lector een tekst goed voorbereid voordraagt en de luisteraar echt (aandachtig) luistert en niet zelf met de tekst meeleeft. Probeer het eens... aanstaande zondag. Of neem eens een gedicht voor u. Op papier is zo'n tekst dood. Pas als een gedicht wordt voorgelezen en uitgesproken wordt (en je gaat als luisteraar echt luisteren naar de spreker), komt het tot leven. Dit geldt helemaal voor het Woord van God. Het behoort bij uitstek leven te schenken: wie in Jezus gelooft, gelooft in zijn woord en heeft het eeuwige leven. ■

Eric van Teijlingen

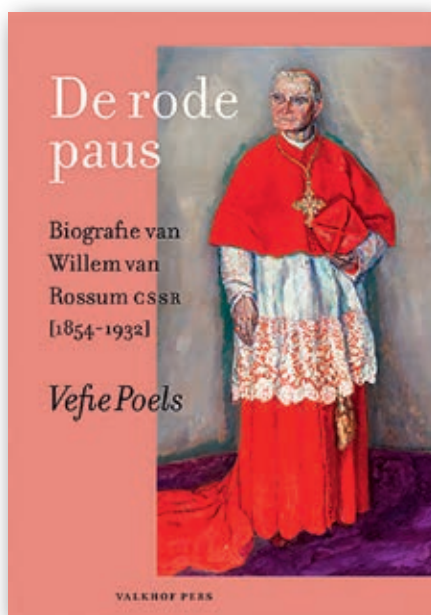
Bijbel online

www.rkbijbel.nl/kbs

Kardinaal Willem van Rossum: de rode paus

Was kardinaal Jo Willebrands (1909-2006) wereldwijd de bekendste Nederlandse katholiek van de tweede helft van de twintigste eeuw, kardinaal Willem van Rossum (1854-1932) van de eerste helft; de een op het terrein van de oecumene, de ander als grote organisator van de missionering. Beiden jaren werkzaam in het Vaticaan. Over beiden is nu een mooie biografie geschreven: najaar 2020 over kardinaal Willebrands (zie *SamenKerk* 2021 nummer 1) en in april verscheen *De rode paus*. Een goed geschreven en uitgebreide beschrijving van een pater uit Nederland die de hoogste regionen van de Kerk bereikte in een tijd dat de katholieke emancipatie in Nederland groeide en de Nederlandse bijdrage aan de missionering in de wereld ongekend was (u weet wel: één op de tien missionarissen wereldwijd kwam uit Nederland, waarvan één op de tien uit Volendam).

Geboren in 1854 in Zwolle, werd Willem van Rossum pater redemptorist. Hij ging dogmatische theologie doceren op het grootseminarie van zijn orde in Wittem (Limburg), waar hij zich specialiseerde op de werken van de stichter van de orde, H. Alfonso van Liguori. Van Rossum was geen empatische, pastorale man maar wel een grote organisator. De beroemde bibliotheek van Wittem kwam er dankzij hem. In 1895 werd hij door zijn orde naar Rome gehaald, waar hij op de Congregatie van de geloofsleer kwam te werken. Hij viel er op. In zijn visie moesten de traditionele geloofsleer en een devotieel leven weerstand bieden

**Een goed geschreven
beschrijving van
een pater uit
Nederland die de
hoogste regionen van
de Kerk bereikte**

tegen allerlei modernistische invloeden als het liberalisme, het socialisme maar ook het protestantisme. De in 1903 gekozen paus Pius X stond dit ook voor. Pater Van Rossum ging deel uitmaken van de commissie die het kerkelijk wetboek van 1917 ging voorbereiden, hij werd in 1911 kardinaal en in 1914 voorzitter van de Pauselijke Bijbelcommissie. Kardinaal Van Rossum maakte carrière en werd een invloedrijk man. In maart 1918 werd hij benoemd tot prefect van de congregatie *De Propaganda Fide* (het missiedepartement), een van de hoogste posten in de

curie met 'de rode paus' als bijnaam. Onder zijn leiding zette het Vaticaan zich in tegen het nationalisme in het missiewerk en begon te bouwen aan sterke inheemse kerken. Waar in de politiek koloniale machten in die tijd geen macht overdroegen, deed de Kerk dat wel en werden er Afrikaanse priesters opgeleid en in China Chinese bisschoppen benoemd. Het geloof werd onder zijn leiding over de hele wereld gepropageerd. Ook Scandinavië had de aandacht van Van Rossum met het doel hen weer tot de Moederkerk te leiden.

In eigen land was kardinaal Van Rossum in katholieke kring een bekend en gevierd man. Hij kwam er vaak op bezoek, vooral in de zomer. Hoogtepunt was zijn deelname als

NL-NmKDC-AFBK-3c04311

pauselijk legaat (officiële vertegenwoordiger) aan het Eucharistisch congres in Amsterdam (waar ook zijn broer woonde) in de zomer van 1924. Een borstbeeld in het Begijnhof herinnert hieraan. Van Rossum overleed op 30 augustus 1932 in Maastricht en hij werd

begraven in de grafkelder van het klooster van Wittem. ■

De rode paus. Biografie van Willem van Rossum CSsR (1854-1932)
Vefie Poels | ISBN 9789056255251
www.valkhofpers.nl | € 39,95

NL-NmKDC-AFBK-6a1858

Seminaristen van Warmond knielen voor het hoge bezoek (1913).

Kardinaal Willem van Rossum (m) te midden van de bij het Eucharistisch congres aanwezige kardinalen en bisschoppen in het Amsterdamse Olympisch Stadion.

Keuzes maken in je leven

Jezuïeten houden zich traditioneel veel bezig met onderwijs en ook de rol van biechtvader of geestelijk leidsman is hen op het lijf geschreven. (Jonge) Mensen helpen keuzes te maken, hen te vormen hoort tot het DNA van de Jezuïeten.

En keuzes maken doen we iedere dag: kleine keuzes tot aan grote, levensbepalende, keuzes. Doe je dat beredenerend of wat je gevoel je ingeeft? Ignatius van Loyola, de stichter van de Jezuïeten, schreef over de kunst van het onderscheiden een handboek: *Geestelijke oefeningen*. Nikolaas Sintobin vertaalde die kunst naar de dag van vandaag voor de mens van vandaag. Een boek voor de leraar en de student, de begeleider en de jongere of de ouder en het kind.

Vertrouw op je gevoel. Leren keuzes maken met Ignatius van Loyola | Nikolaas Sintobin sj.
ISBN 9789043536028
www.kokboekencentrum.nl
€ 11,99

Geloof in Geluk

Een nieuw programma om
nieuwe mensen te bereiken

Het is in onze tijd niet vanzelfsprekend om gelovig te zijn. Het is ook lang niet altijd eenvoudig om over het geloof te spreken. Deze zomer begint in de Sint-Bavokathedraal, inmiddels ook bekend als KoepelKathedraal, een nieuw initiatief waarmee we ook mensen die niet met de kerk vertrouwd zijn willen laten kennismaken met ons geloof. Niet door een catechese of een cursus, maar door ze te laten inspireren door het gebouw zelf. Het is een initiatief van het bisdom en wordt uitgevoerd samen met de kathedrale parochie en de stichting, die verbonden is aan de kathedraal.

Jaarthema

Er wordt gewerkt met een jaarthema van actuele en aansprekende maatschappelijke onderwerpen, waaromheen een programma wordt ontwikkeld. Waar bestaat zo'n programma uit? De jaarthema's zullen vertaald worden naar tentoonstellingen met verdiepende publieksactiviteiten zoals lezingen, workshops en concerten. Bij de activiteiten worden ontmoeting en dialoog tussen parochianen en nieuwe bezoekers gestimuleerd. Door de uitwisseling van persoonlijke verhalen zal er meer betekenis worden gegeven aan de herkenbare jaarthema's. Met het uitdragen van de uitnodigende boodschap wil het bisdom de waarde van de katholieke traditie op een aansprekende manier presenteren. Uiteraard met een insteek die past bij deze tijd en die het grote publiek aanspreekt.

Geloof in geluk

Afgelopen maanden is er achter de schermen hard gewerkt aan de opzet voor het eerste programma, dat naar verwachting in de zomer van start gaat. Daarbij is gekozen voor het thema geluk, met als titel: 'Geloof in Geluk'. In de tentoonstelling staat de gelukservaring centraal. De architectuur, de aanwezige kunst en het hemelse karakter van de Sint-Bavokathedraal krijgen een podium in de gelukstour. Schrijvers, musici en bekende (katholieke en niet-katholieke) Nederlanders/Haarlemmers brengen een ode aan het gevoel van geluk. Zij laten zich inspireren tot een tekst, een audiofragment, een compositie of een beeld. De betekenis van geluk in het katholieke geloof zal aandacht krijgen. Met een bezoek aan een concert of een lezing zal de verdiepingsslag worden gemaakt. Vragen als 'wat is geluk?', 'hoe bevorder ik mijn geluk?' en natuurlijk 'wat kan het geloof bijdragen aan mijn geluk?' staan centraal. ■

Nanine van Smoorenburg

Kathedrale basiliek Sint Bavo (KoepelKathedraal)
Leidsevaart 146, 2014 HE Haarlem
www.koepelkathedraal.nl

Kathedraal-TV

Wilt u vanuit huis deelnemen aan de dagelijkse vieringen in de Haarlemse kathedraal? Schakel dan Kathedraal-TV in op uw computer, iPad, telefoon of via internet op uw TV. Neem digitaal deel aan de zondagse vieringen met de fraaie zang van het kathedrale koor. Kathedraal-TV zendt alle plechtigheden online uit en biedt daarnaast reportages over diverse kerkelijke onderwerpen.

Uit de kathedraal-TV-gids

Reportage uit ons bisdom

Interview met de bouwpastoor van Almere, pastoor Sandor Koppers over de nieuwe Sint-Bonifatiuskerk.

Mijn Kerk

De Heilige-Nicolaasbasiliek in Amsterdam wordt bezocht, waar gelovigen en vrijwilligers de kerk laten zien: de zogeheten abdijliturgie, de beelden en schilderijen en wat de kerk voor hen betekent.

In Zicht

Over zaken op het kruispunt van geloof en maatschappij met drugspastor Mark Lieshout over het drugspastoraat.

Bisdom Maand Journaal

Terugblik op wat er die maand in ons bisdom is gebeurd en aankondigingen voor de komende maand.

Eucharistieviering

Doordeweeks om 9.00 uur, 's woensdags om 19.00 uur en 's zondags (met zang) om 10.00 uur

Eucharistische aanbidding

's Woensdags om 19.30 uur (tot 20.30 uur)

Kathedraal-TV

www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl
www.kathedraaltv.nl

Het Missieteam van Volendam

Vanaf het moment dat haar broer als missiepater naar Congo in Afrika ging, is Aaf Beers-Schilder – in Volendam ook bekend onder haar bijnaam Aaf Madoet – actief met het inzamelen en verzenden van allerlei hulpgoederen. SamenKerk nam eens een kijkje in de flinke opslaghal van het Werkend Missieteam Volendam.

In een grote hal vol opslag van voedsel, kleding, meubels en speelgoed is Aaf Beers-Schilder (78) aan het werk. Vanuit deze opslaghal worden containerschepen, vrachtwagens en zelfs vliegtuigen met allerlei goederen gevuld om missiepaters en -zusters wereldwijd te ondersteunen. Ze wordt daarbij geholpen door zo'n zestig vrijwilligers, die hier bijna dagelijks mee bezig zijn. En dat nu ruim vijftig jaren. Het begon allemaal rond het jaar 1965 toen Aaf Beers zuster Julia hielp om wat roestige medailles te verkopen. Althans, ze zorgde ervoor dat ze met wat geleend geld van haar vader echte zilveren medailles kon kopen én verkopen voor het goede doel. Mensen helpen dat was en is nog altijd haar ideaal. Het ondernemerschap en zaken regelen heeft ze niet van een vreemde. Haar vader, en later haar broers en zussen, hadden een groot familiebedrijf, Hein Schilder Bouw, maar ook het beroemde Hotel Spaander was familiebezit. Vorig jaar ging dit hotel-restaurant aan de Volendammer Dijk – onder meer bekend van de vele beroemde schilderijen – in de coronacrisis failliet en is het sinds enkele maanden verhuurd.

Pater Klaas Schilder (Madoet)

Het Missieteam dat Aaf Beers runt, is ook verbonden met haar oudste broer Klaas Schilder. Op elfjarige leeftijd ging hij naar het seminarie van de paters Assumptionisten in Boxtel. In 1965 werd hij priester gewijd en enkele maanden later vertrok hij naar Congo om daar als missiepater aan de slag te gaan. Aaf Beers hielp haar broer graag aan de nodige materialen die hij daar in het verre Afrika goed kon gebruiken. Het bleef niet bij wat kleding of een nieuwe kazuifel. Door de jaren heen bouwde pater Klaas zo'n 120 kerken en Aaf Beers en het Werkend Missieteam namen het op zich dat al die kerken gevuld werden: van een kruis op het dak tot een miskelk en van

Foto's: Angelique Broerse-van Hal

kruiswegstaties tot kazuifels in alle liturgische kleuren. En pater Klaas gaf deze objecten vaak weer door aan collega-priesters, die elders in de omgeving ook kerken en scholen bouwden. Gaandeweg breidde het aantal projecten zich uit en werden parochies, tehuizen en missieprojecten in Algerije, Suriname, Albanië, Roemenië en Polen voorzien van meubels, kleding en medicijnen. Beers: "Inmiddels vertrekt er iedere drie weken een volle vrachtwagen. Deze dozen gaan volgende week naar Bulgarije." Zo zijn er in de loop van de tijd honderden tot de nok toe gevulde containers vanuit Volendam de wereld overgegaan. Dus niet alleen de BZN, de palingsound of de garnalen...

De grote vraag die oprijst bij het aanschouwen van de grote loods aan opslagruimte midden in Volendam en het aantal gevulde trailers is: Waar komen al deze spullen vandaan? Beers-Schilder: "In het begin werd er geld ingezameld door te werken, garnalen pellen bijvoorbeeld, maar ook een wasseret te schoonhouden en trappenhuizen bij een bouwbedrijf. We deden dat werk vaak in de pauzes, als het maar wat geld opleverde voor het goede doel." Later ging het Missieteam ook goederen inzamelen.

Oost-Europa

Na de Val van de Muur in 1989 verbreedde het Missieteam zijn focus van alleen Afrika naar ook Oost-

Europa. Daar konden ze ook veel gebruiken. Beers: "Er zijn hele schoolklassen aan meubilair die kant op vervoerd. Basisscholen in Volendam kreeg nieuw meubilair en doneerden het oude aan ons." Hier hielp het bedrijf van Bart Smit (van de speelgoedwinkels - red.). Er werden vrachtauto's beschikbaar gesteld om trailers vol naar het oosten te transporteren. "Zo'n trailer werd dan helemaal volgestopt, normaal zo'n zeven ton, nu gevuld met twintig ton aan bruikbare spullen." Het was pionieren in die tijd. De vrachtwagens waren zo

vol geladen dat er extra voorzichtig gereden moest worden, bijna sluisstand, door het heuvelachtige Oost-Europese landschap, met vaak slechte wegen.

Er zijn in de loop van de tijd honderden containers vanuit Volendam de wereld overgegaan

Bekend in heel Volendam

Het Missieteam van Aaf Beers en haar vrijwilligers is wijd en zijd bekend. Vanuit alle hoeken is er aanvoer van spullen en ook voedsel voor de lokale Voedselbank. Niet alles wat binnengebracht wordt, wordt verscheept of

vervoerd naar Afrika of Oost-Europa. Er vindt een selectie plaats, want Aaf Beers is van mening dat je een ander iets geeft wat je ook aan je eigen vrienden zou geven. "Een arm mens wil ook wat moois." Het moet er nog knap uit zien, anders wordt het niet opgestuurd.

Aan vrijwilligers ook geen gebrek. Op dit moment helpen zo'n zestig, vooral mannen, bij het Missieteam. Volendammers zijn aanpakkers. Ze willen graag iets om handen hebben. En - zo wordt er gezegd - in het Praathuis (aan de Dijk) ga je dood, "want zonder schakelen ga je niet vooruit".

Meewerken aan de genade

Het Werkend Missieteam is een begrip in Volendam. En Aaf Beers-Schilder is de drijvende kracht. Meer dan vijftig jaar is ze er met ziel en zaligheid dag en nacht mee bezig geweest. Zelfs toen ze door de corona vier weken thuis moest blijven, was het Missieteam niet uit het hoofd. "Ook dan blijf ik aan het werk en denk ik: dit moet nog even geregeld worden en dat." Aaf Beers-Schilder is een harde werker met een groot vertrouwen dat alles goed komt. Ze is in woord en daad een voorbeeld van het katholieke 'meewerken aan de genade'. Zij en haar team deden en doen hun best en God de rest... ■

Carolien Hoogenboom

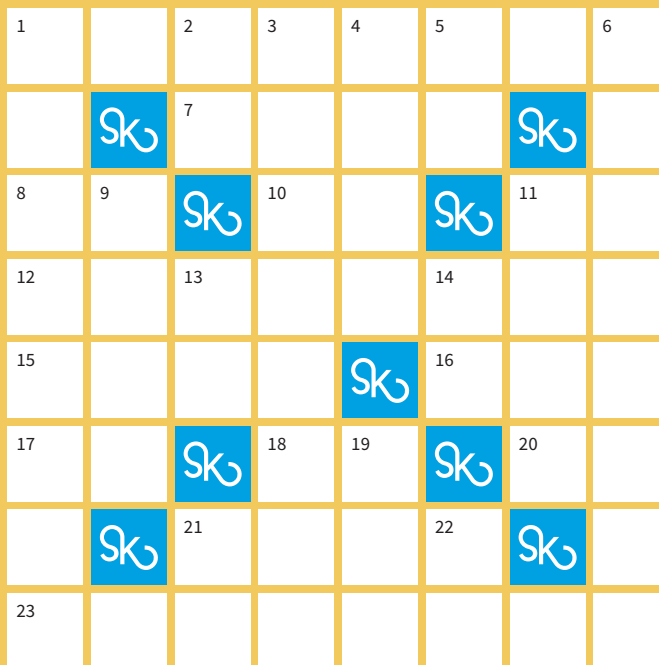
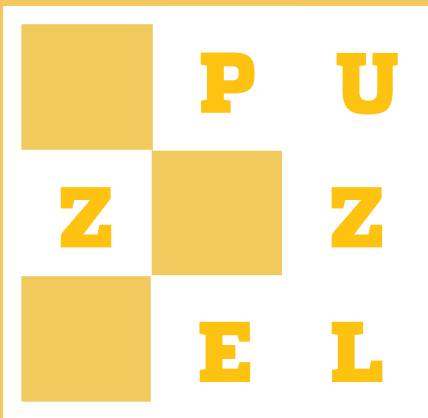
Sinds de heilige maagd Maria zich in de veertiende eeuw openbaarde aan een schipper in nood, met de woorden: *“Als ge mij gaat eren, zal de wind gaan keren”* en er jaren later geneeskrachtig water omhoog welde uit de bron, bezoeken vele mensen ons bedevaartsoord. Juist nu vinden heel veel mensen troost, kracht en inspiratie bij Onze Lieve Vrouw ter Nood. Nog steeds vinden hier grote en kleine wonderen plaats, worden mensen geraakt door de liefde van de heilige Moeder en wordt haar voorspraak gevraagd.

Feest OLV ter Nood: 29 mei 2021

Traditiegetrouw vieren we aan het einde van de Meimaand Mariamaand het feest van Onze Lieve Vrouw ter Nood. Dit jaar op zaterdag 29 mei. Vanwege de coronamaatregelen kunnen we ons feestelijk programma nog niet publiceren. Kijkt u tegen die tijd op onze website!

Heiligdom en gastenhuis
O.L.V. ter Nood
Hoogeweg 65 Heiloo
T 072-5051288
www.olvternood.nl
info@olvternood.nl

Horizontaal

- Doosje om je lenzen in op te bergen?
- Op het feest verdwijnt de noot
- Verkrijgbaar
- Getal zonder grenzen
- Extra stukje
- Dit kapsel is niet van hem
- Auto van Romeo
- Klinkt als een vis die happy is
- Europees land
- Overdreven voorzetsel
- Klinkt als hetzelfde plan
- De bewoners ervan zijn op de hoogte
- Geen goed einde voor een bokser

Verticaal

- Dit leidt tot kaalheid
- Boerentuig dat door de grond gaat
- Hij doet 'n woordje achteraf
- Kijkdoos?
- Schuiftoon?
- Op die momenten is de geldkist open en gaat men tuchtigen?
- Dier dat in de put zit
- Een Chinese maat op de steek in het ziekenhuis?
- Ik zeg tegen de hond dat het klaar is
- De rekening is goed: opletten!
- Argwaan in hoge mate
- Als dit ervoor staat, is het niet goed
- Hij wordt nooit moe

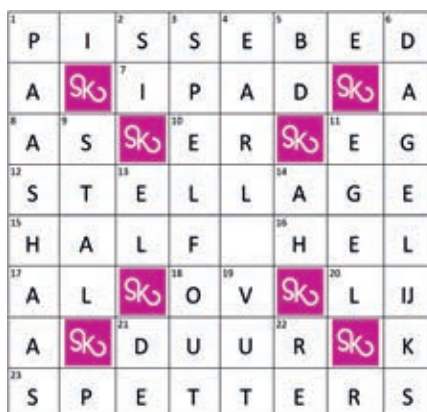
De winnaars ontvangen dit nieuwe boek van Michel Bakker, *Werken van liefde. Vijf diocesane zustercongregaties*, cadeau.

Stuur uw oplossing (met vermelding van uw naam en adres) vóór 15 juni naar:
Redactie SamenKerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem.
 Of mail naar:

samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Oplossing puzzel SamenKerk maart 2021

Uit de vele correcte inzendingen zijn de volgende prijswinnaars geloot:

- J. Korver (Alkmaar)
- W. Dijkstra (Hoofddorp)
- Familie Borst (Castricum)

De winnaars ontvangen het nieuwe boek van Michel Bakker, *Werken van liefde. Vijf diocesane zustercongregaties*, cadeau.

Agenda

Mei 2021

9 MEI Moederdag

13 MEI Hemelvaartsdag

15 – 23 MEI

Week Nederlandse missionaris

www.weeknederlandsemissionaris.nl | pagina 13

23 – 24 MEI Pinksteren

30 MEI Feest van de H. Drie-eenheid

Juni 2021

6 JUNI Feest van H. Sacrament

11 JUNI Feest van het H. Hart van Jezus

20 JUNI Vaderdag

Wijzigingen voorbehouden

De belangrijkste coronaregels in de kerk

Blijf gezond en Wees lief. **Alleen samen houden we het coronavirus onder controle**

TIENERKAMP

LEEFTIJD: 12 T/M 18 JAAR

JULIANAKLOOSTER

HEILOO 12-16 JULI

AANMELDING: WWW.JONGEKERK.NL (€85)

BREAKOUT 2021

TESTIFY

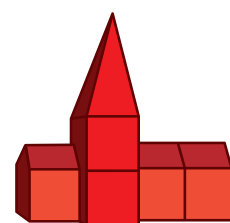

kerkbalans.nl

2021

Actie

Kerkbalans

SamenKerk ontvang ik altijd gratis
Daarom geef ik extra aan **Kerkbalans**

Geef vandaag **voor de kerk** van morgen